

คุณธรรมและจริยธรรม

ความหมาย

“มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม” คำว่า “มาตรฐาน” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๒๕ ให้ความหมายว่า สิ่งที่อยู่เป็นหลักฐานสำหรับเทียบกำหนดคำว่า “คุณธรรม” ให้ความหมายว่าสภาพคุณงามความดี ดังนั้น “มาตรฐานทางคุณธรรม” จึงแปลว่า “สิ่งที่อยู่เป็นหลักฐานสำหรับเทียบทางสภาพคุณงามความดี” โดยทั่วไปมักจะใช้ในลักษณะเป็นนามธรรมหรือสิ่งที่แสดงถึงคุณงามความดีทางจิตใจ

คำว่า “จริยธรรม” ตามพจนานุกรมให้ความหมายว่า ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ, ศีลธรรม, กฎศีลธรรม ดังนั้นจริยธรรมจึงเป็นข้อความประพฤติ หรือกิริยา ที่ควรประพฤติที่สอดคล้องกับหลักธรรมชาติหรือสอดคล้องกับความถูกต้อง คิงาม อาจจำแนกจริยธรรมออกเป็นหลายแนวทาง ดังนั้นจริยธรรมในทางศาสนาหรือที่เรียกว่าข้อประพฤติปฏิบัติทางศาสนา สำหรับศาสนาพุทธที่เรียกทั่วไปว่า ศีลห้า ศีลแปด เป็นต้น ส่วนศาสนาคริสต์ที่เรียกข้อประพฤติปฏิบัติว่าบัญญัติ ๑๐ ประการของพระเจ้า หรือข้อที่กำหนดในคัมภีร์ไบเบิล เป็นต้น ส่วนศาสนาอิสลามข้อประพฤติปฏิบัติ เช่น การถือศีลอดที่เป็นข้อความประพฤติหรือกิริยาที่ควรประพฤตินี้ในทางศาสนาได้กำหนดไว้เช่นนี้รวมเรียกว่า “ศีลธรรม”

จริยธรรมในทางวิชาชีพอันเป็นข้อประพฤติปฏิบัติสำหรับกลุ่มวิชาชีพกำหนดขึ้นไว้เป็น “จรรยาวิชาชีพหรือจรรยาบรรณ” ส่วนจริยธรรมในหน่วยงานหรือองค์การอันเป็นข้อประพฤติปฏิบัติสำหรับคนในวงงานถูกกำหนดขึ้นไว้เป็น “ระเบียบวินัย” นอกจากนี้ทางสังคมมีข้อประพฤติปฏิบัติอีกมากมายที่คนในสังคมยอมรับและถือปฏิบัติกันมา โดยไม่ได้กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ในสังคมไทยในยุคนี้ ตามี หรือกิริยา จะต้องไม่มีความสัมพันธ์ทางเพศกับหญิงหรือชายอื่นที่ไม่ใช่คู่สมรส การไปมีความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลอื่นยอมได้ชื่อว่าไม่มีมาตรฐานทางจริยธรรมหรือมาตรฐานค่า หรือชายไทยที่เป็นพุทธศาสนิกชน เมื่ออายุครบ ๒๐ ปี จะต้องบวช เป็นต้น

โดยสรุปคำว่า “มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม” จึงหมายความถึงสิ่งที่ต้องถือเอาเป็นหลักเทียบทางสภาพคุณงามความดีที่อยู่ภายใน โดยรู้ได้เฉพาะตน และการถือเอาเป็นหลักเทียบทางข้อความประพฤติปฏิบัติหรือแสดงออกทางกิริยาที่ควรประพฤติที่คนในสังคมนั้น องค์การนั้น หรือส่วนราชการนั้น ได้ยอมรับนับถือกันมา หรือได้กำหนดร่วมกัน

ขึ้นมาใหม่และประพคติปฏิบัติร่วมกัน ว่าข้อความประพคติอะไรเป็นสิ่งดี อะไรเป็นสิ่งที่ชั่ว
ข้อความประพคติอะไรถูก อะไรผิด และอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ

สถานการณ์ปัจจุบัน จากความหมายของคำว่ามาตรฐานทางคุณธรรมและ
จริยธรรม จะเห็นได้ว่าสภาพสังคมทั่วไปมีมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมอยู่แล้ว ไม่ว่าจะ
ที่เป็นระเบียบวินัยในองค์กรหรือราชการ จรรยาบรรณในกลุ่มวิชาชีพ และศีลธรรมในแต่ละศาสนา
แต่อย่างไรก็ตามในสถานการณ์ปัจจุบันสังคมโดยรวมอาจจะมีความรู้สึกรู้สึกว่าคนในสังคมมี
ความหย่อนยานไม่ว่าจะเรื่องระเบียบวินัย เรื่องจรรยาวิชาชีพ และเรื่องศีลธรรม ดังนั้นสังคม
จึงควรให้ความสำคัญที่ต้องศึกษาทบทวนปัญหา มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งมี
ส่วนเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงเข้ากับอีกหลายๆ ปัญหา หลายๆ ระบบ เช่น ระบบครอบครัว ระบบ
การศึกษา แต่อย่างไรก็ตามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ดี ข้าราชการที่ดี และพนักงานหรือ
ลูกจ้างอื่นของรัฐที่ดี เป็นกลุ่มที่จะทำหน้าที่ของรัฐ ควรจะเป็นกลุ่มคนที่ควรดำเนินการเป็นเบื้องต้น
จึงได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และสังคมก็ควรให้
ความสำคัญกับจรรยาบรรณของนักธุรกิจ และศีลธรรมของประชาชนโดยทั่วไปด้วย